1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. Ч. 229. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ГРУДНЯ 1963 — 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, DECEMBER 5, 1963 No. 229. VOL. LXX.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИСПІШУЄ СПРАВУ ЗАКОНУ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

Вашинґтон. — Президент Джансон заанґажував свій авторитет у заходах за приспішення законодатної праці в користь законопроєкту про грамадянські права. Після „ділового сніданку", проведеного у вівторок 3-го грудня ц. р. з конґресовими лідерами, проголошено рішення збірати підписи конґресменів під так звану петицію про звільнення законопроєкту, який застряг в Комісії правил. Під таку петицію треба найменше 218 підписів. Демократичні конґресмени з північних стейтів напевно всі підпишуть її, але їх Джан Ліндзей з Ню Йорку, за успіх питеції залежить у великій мірі від становища республіканських конґресменів. Лідер республіканської меншости в Палаті Репрезентантів Чарльз Галлек заявився проти використання тієї процедури для примушення Комісії правил передати зупинений нею законопроєкт про громадянські права під обради Палати Репрезентантів. Однак деякі інші республіканські конґресмени, наприклад, підписів буде замало і тому явили ґотовість підписати ту петицію. Комісію правил очолює південний консерватист, Говард Смит, демократ із Вірджінії, який зумисне зупинює той закон і не дає йому можливости перебути законодатний шлях. Цей законопроєкт перейшов був вже 29-го жовтня ц. р. через Правничу комісію, де устійнено текст за двопартійним порозумінням. Президент настоює, щоб ділові наради над тим законопроєктом розпочалися ще перед Різдвяними феріями. Однак все одно закону не можна буде ухвалити ще в цьому місяці. Тому сподіваються, що, коли навіть буде зібраних 218 підписів під оту петицію, і коли вона буде в приписаному терміні зголошена до Комісії правил, то справа буде пересунена на другу сесію цього Конґресу, яка почнеться найшвидше 3-го січня 1964-го року. Президент Джансон заманіфестував своє рішуче становище в користь законопроєкту про громадянські права 50-хвилинною конференцією, що її перевів у вівторок з лідером муринів, о. д-ром Мартіном Лютером Кінґом. Кінґ, вийшовши з Білого Дому, висловив велике вдоволення, як людина з південного стейту, що президент Джансон, теж з американського Півдня, прикладає таку велику вагу до чимшвидшого вирішення закону про громадянські права. Той закон забороняє расову дискримінацію в прийманні на працю, забороняє проводження сеґреґації в ресторанах, готелях і інших прилюдних місцях, як також визначає правні методи для здобуття муринами рівноправности в ділянках шкільництва і у виконуванні права голосування.

На 1965-ий рік передбачений бюджет в сумі від 98 до $103 більйонів

Вашинґтон. — Секревар Білого Дому П'єр Салінґер повідомив 3-го грудня, що президент Джансон із своїми співробітниками п е редбачає федеральний бюджет в найближчому фінансовому році в сумі від $98 більйонів до $103 більйонів. Президент Кеннеді передбачав бюджет на 1964-ий рік в січні 1963-го року в сумі $98.8 більйона. Але Конґрес зменшив цю суму на цей фінансовий рік, що закінчиться в червні 1964-го року, до $97.8 більйона. Джансон зарядив повідомити про висоту запланованого бюджету на 1965-ий рік тому, що два республіканські губернатори, які були на сніданку в Президента, Джан А. Лав із Колорадо і Джеймс А. Ровдес і Огайо, подавали невірні числа щодо бюджету на 1965-ий рік. Продовжуються конференції президента Джансона з головами урядових аґенцій в справі нового бюджету, що має бути предложений Конґресові в січні 1964-го року, і має обіймати прибутки та витрати на фінансовий рік, що закінчиться 30-го червня 1965-го року. Президент конферував із директором бюджету Кермітом Гордоном та його заступником Елмером Б. Статсом та переходив позицію за позицією, інтересуючись зокрема тим, чому деякі аґенції плянують збільшувати свої витрати в найближчому фінансовому році. Президент цікавився і тим, чому деякі аґенції хочуть збільшувати число своїх працівників. Після конференції з директором бюджету Президент конферував із секретарем оборони Робертом МекНамарою в справі оборонного мюджету. Тут Президент заявив, що побажаним було б зменшення того цивільного персоналу, що є затруднений при військових з'єднаннях. Президент домагався якнайбільших ощадностей в департаменті оборони, який дістає більше як половину всього федерального бюджету.

МекКормек братиме участь в сесіях Крайової Ради Безпеки

Вашинґтон. — Президент Джансон заявив, що спікер Палати Репрезентантів 71-річний Джан МекКормек братиме участь у засіданнях Крайової Ради Безпеки та в інших важливих сесіях уряду, бо він є тепер тією особою, яка, згідно з Конституцією є заступником Президента. Пресовий секретар Білого Дому П'єр Салінґер повідомив, що президент Джансон видав це зарядження на те, щоб, на випадок потреби, МекКормек без труднощів міг продовжувати виконування президентської влади, бувши поінформованим про важливіші проблеми внутрішньої й закордонної політики країни. Тут треба буде зберігати те, щоб не було суперечности між законодатною владою МекКормека в характері спікера Палати Репрезентантів та виконною владою, якою є Кабінет Президента, в засіданнях якого повинен брати участь МекКормек. 86-річний сенатор Карл Гейден, який тепер є тимчасовим президентом Сенату, буде присутнім на конференціях конґресових провідників, які щотижня відбуваються в Білому Домі. Гейден став провідником Сенату після того, як віце - президент Джансон став Президентом.

В АМЕРИЦІ

● **Колишній генерал майор** Едвін А. Вокер заявив в інтерв'ю, що вбивство президента Кеннеді відбулося внаслідок комуністичної змови, зорганізованої кубинським прем'єром Фіделем Кастром.

● **Крайова Рада Безпеки** повідомляє, що в перших 9-ох місяцях цього року число вбитих в різних нещасливих випадках становить 73,500 осіб, на 3 відсотки (2,000) більше, як в тому самому часі 1962-го року. В автомобільних катастрофах від січня до вересня згинуло 31.170 осіб, на 6 відсотків більше від 1962-го року (29,549).

● **Канадійський міністер торгівлі** Мітчелл Шарп повідомив, що він сподівається в найближчому часі продати пшеницю комуністичному Китаєві. Китайські представники ведуть переговори вже кілька тижнів в справі закупу пшениці. Китай має стати постійним відборцем канадійської пшениці.

ВІДТВОРЮВАННЯ СЦЕНИ ВБИВСТВА

Аґенти секретної Служби перевели в Далласі спробу відтворення перебігу й обставин атентату на президента Кеннеді. На фото авто, подібне до того, що ним їхав Президент, оточений поліцистами на мотоциклях.

В записках НТШ появився збірник на пошану українських учених знищених большевицькою Москвою

Шикаґо. — Заходом і накладом Осередку Праці Наукового Товариства ім. Шевченка в Шикаґо і за редакцією проф. Марії Овчаренко появився, як 173-ий том Записок НТШ 356-сторінковий збірник „На пошану українських учених, знищених Москвою". Опублікований збірник висвітлює частинно історію розгрому української науки большевицьким режимом на Україні в 20- і 30-их роках цього сторіччя і проведеної цим же режимом екстермінації сотень українських учених і дослідників. На зміст збірника склалися праці: проф. Наталії Полонської - Василенко „Історична наука в Україні за совєтської доби та доля істориків", із списком репресованих істориків, істориків права, етнографів, археологів, мистецтвознавців й економістів, що нараховує 185 прізвищ та з бібліографією їх праць, проф. Михайла Міллера „Доля українських археологів під Совєтами" із реєстром 50 знищених або репресованих археологів, проф. Марії Овчаренко „Сергій Єфремов, як літературознавець", проф. Григорія Костюка „Українське наукове літературознавство в перше пореволюційне п'ятнадцятиліття", ред. Богдана Кравцева „Розгром українського літературознавства 1917-1937 років" із реєстром 103 знищених і репресованих літературознавців і літературних критиків, 74 — що примушені були замовкнути, і 25 — що еміґрували, рятуючи своє життя, проф. Юрія Шевельова „Покоління двадцятих років в українському мовознавстві", проф. Мирона Дольницького „Український учений - географ д-р Степан Рудницький" та проф. М. Величківського „Знищення сільсько - господарських науковців в Кам'янці Подільському".

В Ню Йорку відбудеться конференція на тему розвитку національної політики в СССР

Ню Йорк. — Головна делеґатура Закордонного Представництва УГВР в ЗДА і Дослідно - Видавниче Об'єднання „Пролог" у Ню Йорку влаштовують в суботу 7 грудня ц. р. конференцію п. н. „стан і перспективи розвитку національної політики в СССР й українська самооборона". Конференція буде відбуватися у формі дискусійного форуму, в якому братимуть участь: Антін Адамович, Ярослав Білінський, Всеволод Голубничий, Наталка Скочиляс і Богдан Чайківський. Після проведення форуму будуть запити й дискусія над порушеними його учасниками питаннями. Відбудеться конференція в залі Українського Інституту при 2 Іст 79-ій вулиці і триватиме від 3 до 6 години по полудні.

Інж. Ярослав Гузар помер у Дітройті

Дітройт. — У понеділок, 2-го грудня 1963, тут у домі своєї дочки і зятя Марти і Зенона Васильковичів, помер ненадійно на недугу серця сл. п. інж. Ярослав Гузар, колишній старшина Української Галицької Армії, в Бриґаді УСС Стрільців та довголітній службовик Земельного Банку у Львові і один з найбільш шанованих громадян Американської України. Покійний був зокрема великим ентузіястом українського хорового мистецтва, бувши членом-основником та довголітнім скарбником хору „Думка" в Ню Йорку. Осиротив дружину Ростиславу, сина о. Любомира — відомого вакаційного душпастиря „Союзівки", дочку Марту й зятя Зенона Васильковича в Дітройті, в домі яких помер, та внучат Марійку, Петруся, Павлуся і Ромка та велику громаду своїх приятелів, знайомих і співпрацівників, які назавжди збережуть світлу пам'ять про нього. Похорон відбудеться в четвер, 5-го грудня рано з похоронного заведення Богаю до місцевої української католицької церкви й опісля на цвинтар Мавнт Олівет.

У програму святкувань 70-ліття „Свободи" в Ню Йорку включена також виставка видань

Ню Йорк. — У програму ювілейного бенкету, що ним місцева українська громада відзначить 70-річчя „Свободи" в найближчу суботу, 7-го грудня, буде включена також виставка деяких важливіших видань „Свободи" й Українського Народного Союзу — інформують з Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, який влаштовує цю імпрезу. Виставку приготовить союзовий діяч та відомий наш громадянин, д-р Олександер Соколишин. Ювілейний Бенкет відбудеться в залях Українського Народного Дому при 2-ій евені та почнеться „годиною коктейлю" о год. 6:30 ввечері. Головним промовцем на цьому бенкеті буде один з найвидатніших американських журналістів, автор синдикованої рубрики „Про світові справи" в багатьох американських газетах, п. Едґар А. Маврер.

ЗАХІДНІЙ БЕРЛІН У ГЛИБОКІЙ ЖАЛОБІ ПРОЩАВСЯ З ПРЕЗИДЕНТОМ ДЖ. Ф. КЕННЕДІ

Берлін. (Б. О.) — Старі, досвідчені журналісти і дипломати, які бачили багато країн і подій, були щиро заскочені тим, як Берлін прощався з президентом Кеннеді. Співчуття та жалоба були так глибокі і так природньо печальні, що навіть такі американські старожили у цьому місті, як — наприклад — директор радіостації РІЯС, Лохнер, до речі син відомого колись у цілому світі журналіста Люї Лохнера та уроженець Берліну, або довголітній кореспондент аґенства Юнайтед Пресс Джо Флемінґ, що живе тут вже від закінчення війни, не могли вийти з подиву. Та найбільше був мабуть заскочений шеф ґарнізону американських військ ген. Полк, коли йому принесли звіт, за яким 250,000 мешканців Західнього Берліну вписалося у кондоляційні книги, виложені у головній команді міста при Алеї Генерала Клея у ратуші міста. Що більше: протягом останніх днів, себто від трагедії у Даллас по сьогодні, прийшло багато тисяч листів із східньої комуністичної Німеччини, в яких інтеліґенція й прості люди з сільських околиць та робітники з індустріяльних центрів висловлюють біль з приводу втрати, яку вважають також своєю втратою.

Коли наспіла жахлива вістка з Америки і прокотилась по радіо, телевізії, по телефону або і устно від людей до людей — місто якби завмерло. Артисти в театрах перервали гру. В танцювальних льокалях пари застигли при

(Закінчення на сторінці 4-ій)

Куритиба — повна іменем Кеннеді

Куритиба (М. К.) — Не встигло радіо в передвечірніх годинах принести дуже стислу вістку про підступне вбивство американського президента Джана Ф. Кеннеді, як населення Куритиби лавами посунуло до центра міста, на Руа Кінзе, де є пресові вітрини, телевізійні пункти, де швидше можна побачити більших і менших місцевих політичних діячів. У короткому часі Руа Кінзе була вщерть виповнена людьми. Незабаром там з'явилися спеціяльні пресові випуски, присвячені цій сумній події. Їх читали і вголос і поодинці. Розмови мешканців цього середнього бразилійського міста, всюди і скрізь виявляли щирі симпатії до трагічно загиблого Президента ЗДА. За браком офіційних повідомлень, люди робили різні здогади та припущення щодо організаторів і виконавців цього замаху. Найчастіше серед натовпів чулися слова: „Москва", „Куба"... Наступного дня у вітринах численних крамниць, ніби „самі собою", з'явилися портрети Президента. Скрізь він з веселою усмішкою, в динамічному пориві, Кеннеді так назавжди запам'ятали і таким хочуть бачити навіть після його фізичної смерти. Всі місцеві часописи вийшли сповнені різних матеріялів, які присвячені пам'яті Джана Ф. Кеннеді. Голова міста („префейто") інж. Іво Арзуа зробив офіційний внесок до камери депутатів назвати одну з головних вулиць Куритиби іменем Президента Джана Ф. Кеннеді. Не обминула ця трагічна подія і „української Куритиби". Протягом цілого дня неділі на Репрезентаційному Домі Хліборобсько-Освітнього Союзу висів, на знак жалоби, спущений додолу прапор. Дві радієві авдиції, ранкова й вечірня, „Української Хвилі" розповіли про особу американського Президента. Радіопересилання зокрема підкреслили продовження Джаном Ф. Кеннеді попередньої американської політики відзначування „Дня Поневолених Націй", увагу Небіжчика до українських організацій на терені ЗДА, а особливо факт спорудження пам'ятника Великому Синові українського народу, Тарасові Шевченкові, в столичному місті Вашинґтоні. Український часопис „Хлібороб", що виходить у Куритибі, вмістив про Джана Ф. Кеннеді передову статтю.

Папа поширив компетенції єпископів

Рим. — Папа Павло VI в енцикліці з приводу 400-ліття Тридентського Собору поширив компетенції єпархіяльних єпископів щодо їх прав у відношенні до підлеглих їм духовників та церковних відправ. Ця енцикліка, названа від перших її слів „Пасторале Мунус" — Пастирський Уряд, схоплена в 40 точках з коротким вступом і коротким закінченням. За найпершими коментарями духовників, зібраних у Римі, поширення компетенції єпископів пішло по лінії децентралізації внутрішньої влади в Католицькій Церкві, однак не сповнило надій поступової більшости Вселенського Собору, яка була за створення у Ватикані постійного представництва єпископів. Це внесло б неначе б колеґіяльну систему правління в Католицькій Церкві та обмежило владу теперішньої Курії, в якій буцім-то перевагу мають консервативні високі італійські духовники. Вселенський Собор мав офіційно закрити свою другу сесію 4-го грудня ц. р., з тим, що у вересні 1964 року збереться на третю сесію.

Хрущов „вдоволений", що політика ЗДА незмінена

Москва. — Нікіта Хрущов висловив своє „вдоволення з приводу факту, що новий президент З'єдинених Держав Линдон Джансон заявив свій замір продовжувати політику Кеннеді". Нікіта Хрущов використав прийняття у фінській амбасаді з приводу перебування в Москві президента Фінляндії Урго Кекконена, щоб вперше від смерти президента Кеннеді висловити свій погляд про зміну влади в Америці. Він прославляв при цьому померлого президента Кеннеді, ствердивши, що „в деяких справах" політика президента Кеннеді „була в згоді з заходами до відпруження міжнародної ситуації та покращання відносин з Совєтським Союзом". Хрущов знову згадав про атомовий договір, як „крок до кращих справ". Цю заяву Хрущова негайно передало совєтське радіо. Американські коментатори придають тій заяві деяке значення тому, що Хрущов очевидячки був стривожений, чи зміна влади в Америці не принесе гострішого курсу американської політики та що він використав першу нагоду, щоб підкреслити свою готовість до продовжування „співіснувального" курсу політики без уваги на зміну на становищі американського президента. Газети підкреслюють, що коротка промова Хрущова у фінській амбасаді не стосувалась совєтсько - фінських взаємин, а совєтсько - американських, що віддзеркалює турботливі настрої кремлівських володарів. За всіма даними — заява Хрущова прийшла після вислухання звідомлення Анастаса Мікояна про враження, яке той виніс з своєї першої зустрічі з президентом Джансоном на другий день після похорону президента Кеннеді. Мікоян ніби був вдоволений запевненням, що його почув від нового президента, що він буде продовжувати політику президента Кеннеді у відношенні до Совєтського Союзу по лінії шукання в розмовах можливостей мирної розв'язки існуючих спірних проблем.

ОРГАНІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ДЕРЖАВ ЗА ІЗОЛЯЦІЮ КУБИ

Вашингтон. — Організація Американських Держав 3-го грудня більшістю голосів (16 до 0) вирішила, щоб перевести слідство в справі скарги венесуельського уряду проти комуністичної Куби, яка потайки постачає зброю венесуельським комуністам, які ведуть терористичну діяльність, як це найясніше виявилося під час недавніх виборів в Каракасі. Представник Мехіко стримався від голосування, бо він боїться, щоб нові репресії проти Куби не загострили ситуації між Сходом і Заходом, як це було недавно у зв'язку із совєтськими ракетами на Кубі. Деякі члени ОАД вповні підтримують Венесуелю та домагаються, щоб повести нову бльокаду проти Куби, яка старається вести підривну роботу в Латинській Америці та хоче скинути демократичні уряди й завести комуністичну диктатуру. Венесуельський през. Бетанкур заявив, що він домагатиметься морської і повітряної бльокади Куби, щоб цим способом припинити доставу зброї з Куби. Це мала б бути подібна бльокада до тієї, яка була в жовтні 1962-го року. Представник Бразилії голосував за те, щоб перевести слідство в справі Куби, але домагався, щоб Куба могла подати і свій погляд в цій справі. Бразилія, Чіле та Уруґвай втримують дипломатичні зв'язки з Кубаю, але голосували за те, щоб повести слідство в справі Куби, заявивши, що їхнє голосування не вирішує справи вини Куби. Рада Організації Американських Держав визначила міжамерик. комісію, яка повинна вирішити скаргу Венесуелі та перевести слідство. Уряд Кастра публічно вихваляє венесуельських повстанців, але одночасно заперечує, що це Куба постачає зброю терористам у Венесуелі. Венесуельський делеґат заявив, що Організація Американських Держав повинна поважно поставитися до венесуельської скарги, бо не можна довше спокійно приглядатися тому, як Куба веде акцію проти демократичних урядів та безкарно змагає до комуністичних переворотів, послуговуючись актами терору і насильства. Венесуельський делеґат показав 21 фотографію тієї зброї, яку до Венесуелі привезено з Куби. На узбережжі Венесуелі знайдено три типи зброї, що її привезено з Куби.
Венесуельський делеґат пригадував, як Організація Американських Держав 1960-го року була змушена повести санкції проти домініканського диктатора Рафаеля Трухільйо. Американський представник Ворд П. Аллен повідомив Раду ОАД, що техніки ствердили, що знайдена у Венесуелі зброя є кубинського походження.

В Західній Европі підтримують проєкт різнонаціональної атомової зброї в рямцях НАТО

Париж. — У Парижі нараджується тепер Асамблея Західньо - европейської Унії, до якої входять Британія і шість західньо - европейських членських держав Спільного Господарського Ринку (Франція, Західня Німеччина, Італія Бельґія, Голляндія і Люксембурґ). Хоч рішення тієї Асамблеї мають тільки значення дорадчого голосу і не зобов'язують Організації Північноатлантійського пакту (НАТО), проте ті наради характеристичні для настроїв в різних країнах. Головою на Асамблеї є лідер західньо-німецьких соціялістів професор Карльо Шмід. Всі члени Асамблеї за винятком французів з офіційного табору де Голя заявлялись за інтеґруванням збройних сил окремих країн Атлантійського Союзу в НАТО. Вони висловились теж ентузіястично за американським проєктом різнонаціональної морської фльоти з атомовими ракетами „Поляріс". Дебатуються також можливість різнонаціонального контрольного органу над 150 американськими атомовими ракетами „Мінутмін" із середнім засягом. Вказувано на те, що краще зберігати ракети „Мінутмен" на американській території, як середньо-европейській, де вони стояли б під загрозою знищення куди численними совєтськими ракетами на середній засяг.

У Туреччині настала криза уряду — можливі нові вибори

Анкара. — Коаліційний уряд 79-літнього прем'єра, колишнього президента й генерала Ізмета Іноні, упав внаслідку відмовин двох партій, що разом з Народньо-республіканською партією Іноні становили урядову коаліцію, підтримувати надалі той уряд. В останніх виборах на 450 парляментарних мандатів Народньо - республіканська партія отримала тільки 175, тому вона залежна від спілки з іншими партіями. Однак 7 листопада в міських і громадських виборах велику перемогу осягнула опозиційна Партія Справедливости, здобувши 46% всіх голосів. Хоч вона має в парляменті всього 145 послів, проте той вислід громадських виборів вказав на великий зріст її популярности, чи пак на зріст відваги колишніх звеличників режиму Аднана Мендереса, проти якого теперішній президент ген. Семаль Ґурзель перевів був збройний переворот. Самого Мендереса повісили, а його Демократичну партію поставили поза законом. Партія Справедливости складається саме з більшости колишніх демократів. Тому, що президент Семаль Ґурзель, мабуть, не захоче доручити місію творення нового уряду лідерові Партії Справедливости, колишньому генералові Раґіп Ґумуспаля, то не є виключене, що він розв'яже парлямент і розпише нові вибори.

У СВІТІ

● **Винстон Черчилл** скінчив в минулу суботу 89 років. Коли перед його домом зібралась велика юрба його звеличників — він стояв у вікні і вітав їх кивком руки. При його боці були його дружина і медсестра, яка від його останньої недуги постійно живе в домі Черчиллів.

● **Варшавська „Трибуна Люду"** заповіла, що з уваги на дошкульний брак різних предметів щоденної ужитковости буде збільшена продукція легкого промислу. Таке рішення одноголосно прийняли 150 членів Центрального Комітету польської комуністичної партії.

● **У Швеції** застрайкували 600 радіо- і телевізійних акторів, домагаючись вищих гонорарів. Їхня професійна спілка домагається 50%-ої підвишки гонорарів, на що не погоджуються державні радіо- і телевізійні стації.

● **В Індії** почали будувати фабрику совєтських ракетних літаків МІГ. Перші літаки з цієї фабрики мають бути готові в 1965 році. Офіційно проголошено, що ті бойові літаки будуть озброєні протилетунськими ракетами. Совєти покищо доставили Індії шість літаків типу МІГ і мають доставити ще шість.

● **У Туреччині** привернено свободу рухів закордонних туристів також у східній частині держави, яка охоплює старинні фортеці Карс і Ерзурум та гору Арарат, на якій — за переказом — осів ковчег Ноя. З уваги на ці атракційні для туристів місця сподіваються значного посилення туристичного руху.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Лекція Венесуелі

Минулий тиждень включно з неділею 1-го грудня цього року був показовою лекцією для всіх тих, хто ще й досі „не знає", якою загрозою для Західньої гемісфери є комуністичний режим Фіделя Кастра на Кубі, як також для всіх тих, хто вагається вжити рішучих заходів проти того режиму. Мова йде про хвилю комуністичного терору, що перекотилась по Венесуелі з ціллю відстрашити людей від участи у виборах нового президента згідно з демократичною конституцією. У цій терористичній акції вбито близько 30 осіб, а кількасот було поранено, розіслано бомби сімом кандидатам на президента, схоплено заступника голови американської військової місії, стероризовано залогу й пасажирів літака і скидано з того літака комуністичні летючки, застрашувано громадян убивством, якщо підуть до виборчих урн. А все це роблено з ціллю скомпромітувати в очах венесуельців і взагалі всіх латинських американців демократичний режим і спровокувати праві кола та військо, щоб вони захопили в свої руки владу і таким чином дали змогу комуністам кричати, що знову прийшла до влади реакція і що єдиним ліком проти „гнилої демократії" та „чорної реакції" є — комуна.

Цей розрахунок не вдався. Демократичний режим президента Ромульо Бетанкура не злякався терористів, виарештував кількасот найвидатніших комуністів та авантюрників і в дні голосування виставив на вулицях міст військо. І кругло шість мільйонів населення тієї маленької країни з територією 352 000 кв. миль продемонструвало свою ворожість комуністам і свою відданість демократії. 90% управнених до голосування не злякались шантажу й терору і пішли голосувати, при чому великою більшістю був обраний поміркований поступовий політик д-р Равль Леоні, кандидат президента Бетанкура. Він дістав би куди більше голосів, якби демократичний табір не був розпорошений і якби внаслідок того голоси не були розподілені аж між сімома кандидатами. Комуністи, знаючи свою слабість, закликали або зовсім зіґнорувати вибори, або віддавати білі картки. Однак, білих карток виявлено не більше як 4%.

Висновки з тієї лекції подвійні. Поперше, Куба Кастра є мостовим причілком воюючого, експансивного комунізму, наставленого на нищення демократичного ладу всіма можливими способами. Далі, найдоцільнішим способом безпосереднього паралізування комуністичної злочинної акції є рішучість, включно з уживанням поліційно - військової сили для здавлювання терористичного руху. Нарід не тільки у Венесуелі, а й в цілому світі знає характер комунізму і свідомий того, що комуністи використовують демократичні свободи рухів задля нищення демократії. Тому нарід скрізь схвалює репресії супроти комуністів, тим паче, коли вони йдуть одночасно із соціяльно - економічними реформами й поліпшенням добробуту.

Венесуельський уряд, діставши в руки такі переконливі докази підривної роботи Кастра на венесуельському терені, як перехоплені скрині із зброєю і амуніцією для терористів, вимагає колективної акції Організації Американських Держав проти Куби Кастра. Хоч покищо нема ще виглядів, щоб вимагана більшість латиноамериканських країн погодилась на таку акцію, ароґанція кубинських експортерів комуністичної революції щораз більше обурює уряди й народи в Західній гемісфері. Останні події у Венесуелі скріпили цю антикастрівську течію в латино - американському світі і були прикрою поразкою для Фіделя Кастра та його московського протектора.

Дружба для... експлуатації

З великим гуком і галасом совєтська преса розтрубила по всьому світі нове „досягнення" у співпраці між Совєтським Союзом і його східньо- та середньоевропейськими сателітами, Польщею, Східньою Німеччиною, Чехо - Словаччиною, Угорщиною й Румунією. „Досягненням" цим мало б бути збудування нафтопроводу „Дружба", що доставлятиме совєтську нафту до сателітних країн і випомповуватиме за це з них для СССР капітали і продуковані їхнім населенням товари — за дешеву, нижче собевартости, ціну.

Починається цей нафтопровід в околицях Куйбишева над Волгою і йде одним відгалуженням через Волгу, Дніпро, Буг, Вислу й Одру до новозбудованої на території Східньої Німеччини в місті Шведт велетенської нафтової рафінерії. На території України нафтопровід „Дружба" прорізує Дон, Десну й Дніпро і доходить до Мозиря, що є важливим розподільним пунктом. З Мозиря друге відгалуження нафтопроводу йде на південний захід, прорізує Прип'ять та Дністер і через Західню Україну й Карпати звертає на північний захід і доходить до південної околиці Праги. Третє розгалуження йде на південь безпосередньо від лінії Мозир — Прага і доходить до великої угорської рафінерії на північ від Будапешту. Загальна довжина нафтопроводу „Дружба" становить — 4 200 кілометрів.

Фінансову й технічну участь в будуванні нафтопроводу брали, крім Совєтського Союзу, ті сателітні держави, через територію яких він проходить, але керівництво здійсненням усього проєкту було виключно в совєтських руках. Москва подбала також про те, щоб розкласти кошти будови нафтопроводу на сателітні держави, які мусіли, крім того, оплачувати совєтських керівників та техніків. Скільки кожна сателітна держава мусіла за це заплатити — не виявлено. Відомо, що Польща мусить заплатити 14 більйонів злотих за саме тільки доведення нафтопроводу до Плоцька — на віддалі 670 миль, де польський уряд вже власними коштами будує рафінерію для переробки совєтської нафти.

Нафтопровід „Дружба" у своєму західньому розгалуженні має постачати до Плоцька 13 500 000 тонн нафти річно. З цього 6 000 000 тонн залишається в Плоцьку, а решта йтиме до рафінерії у Шведті, в Східній Німеччині. Досі видобуток нафтової ропи в самій Польщі становив лише 200 000 тонн річно, і тому Польща мусіла щороку імпортувати 2 300 000 тонн із закордону, переважно з Румунії. Імпорт совєтської нафти перевищить більш як у два рази місцевий видобуток і увесь дотеперішній імпорт, разом узяті, і Польща буде здана виключно на совєтську нафту, за яку всі гроші йтимуть до Москви. Подібна справа буде й із Східньою Німеччиною та Угорщиною, які одержували досі нафтову ропу із Заходу та частинно з Румунії. Значно потерпить на існуванні нафтопроводу „Дружба" сателітна Румунія, яка не матиме вже можливости продавати своєї нафти і її продуктів на ринках сателітних країн.

Найголовнішим наслідком збудування нафтопроводу „Дружба" буде ще тісніше пов'язання й узалежнення сателітів від Москви в політичній і економічній ділянках. З допомогою доставлюваної ними нібито дешевшої нафти Совєти витиснуть майже цілком із сателітних ринків і промисловости англійську й американську нафту. І тому на цьому „дружбовому" нафтопроводі скористає найбільше Москва. Совєтська нафта допоможе їй експлуатувати економіку сателітних держав ще в більшій мірі, як досі.

О. Жданович

ФРАНЦУЗИ ПРО СМЕРТЬ ДЖ. Ф. КЕННЕДІ

Париж. — Смерть, несподівана й жахлива неясними обставинами атентату, важка своїми наслідками, смерть від „глупої кулі" Президента — лідера вільного світу — викликала нечуваний своїми розмірами відгук у всьому світі. Глибоко потрясла вона й Францію. Тим більше ,що в сьогоднішні часи держави і народи тісно пов'язані спільними інтересами чи суперечками, досконалими засобами комунікації. З родиною покійного Президента Франція почувала себе пов'язаною також інтимно, бож саме сіра маса французів вважала дружину Президента за свою землячку, прихильницю французької моди, кухні, літератури, в якійсь мірі — амбасадорку в ЗДА французького "way of life".

Ця обставина відразу характеризує реакцію французького загалу на трагічну подію. У Німеччині вивішено прапори в жалобі, видано декрет про заборону танцювальних забав на цілий тиждень. Нічого подібного у Франції не було. Німеччина бо потрактувала своє відношення в площині офіційній, політичній. Поставилась до покійного Президента, як до політичного приятеля, опікуна, хотіла віддати честь через його особу американській державі, якій багато завдячує.

До Кеннеді у Франції і у французів було зовсім інше відношення. Франція в офіційній площині протягом довшого часу перебуває в спорі з Вашинґтоном. Ген. де Ґоль кількома наворотами висловився терпко на адресу ЗДА, а тим самим і керманича американської політики. Але французи люблять підкреслювати незалежність своєї думки, навіть від власного уряду. В їхній підсвідомості це дуже важлива справа. І хоч вони не люблять американців, вони мають сантимент до Америки і мали величезний сантимент до покійного її Президента і його родини.

Мільйони французів наділяли своєю симпатією пані Кеннеді, вбачаючи в ній землячку, а крім того — молоду й гарну жінку. Вони славили її простоту й її цивільну відвагу ввести французьку кухню до Білого Дому. Нехай американський читач не сміється з цього. Кухня не лише у французів належить до традицій, і на цьому ґрунті зміни не є простою справою. Подумаймо тільки, яке значення ми прив'язуємо до борщу й вареників, не кажучи вже про вишивані сорочки! Уявімо собі, що в нас хтось намагався б впровадити зміну страв на Свят-Вечір і, замість дванадцяти традиційних страв, залишив би тільки борщ, а далі запропонував би дати 11 страв з одинадцяти різних країн поселення української еміґрації, заміняючи кутю якимсь пудинґом!

Жаклін Кеннеді (у Франції ніхто не скаже Джеклін) здобула серця французів для ЗДА більше, як увесь Експедиційний Корпус, що проливав кров на пляжах Нормандії чи на узбережжі Середземного моря. Мільйони жінок, почавши говорити з симпатією про „Жакі", рішуче змінили відношення до американців. Це створило справді широку базу сантиментального зв'язку, і де Ґоль без цієї бази, мабуть,не поїхав би особисто на похорон. Він — тонкий психолог і знає своїх земляків найкраще.

Французи, при своєму замилуванні до матеріяльних справ, мають претенсії бути інтелектуалами. І американців вони трактували як „матеріялістів", як „ковбоїв". Зокрема вищі верстви. З приходом до влади Кеннеді це ставлення змінилося. Інтелектуальні кола говорили з захопленням про відношення Покійного до інтелектуалів. Інтелектуальна Франція потрактувала Кеннеді, як президента, що переставляє ЗДА на нові шляхи, на шляхи зрілої нації, яка, доробившись, починає думати про культуру. Чи це правильно, чи ні, про це можна сперечатися, але таке уявлення склалось у Франції, і воно визначає той жаль, який в цій країні помічається після атентату.

Це також визначає лінії розважань над загадкою: хто вбив Дж. Ф. Кеннеді? Вся французька преса, від правої до комуністичної, уважає, що його вбили праві екстремісти, якщо не божевільний самітник, який діяв без спільників. Тому преса повна коментарів на тему недотягнень тексаської поліції. Ліва — не комуністична — преса вважає, що тільки Еф-Бі-Ай може викрити вбивника чи вбивників, бож, як дослівно заявив один тижневик, „годі собі уявити, щоб альжирська поліція свого часу викрила змовників ОАС-у".

Наголос на тексаській реакційності, як протиставленні поняттям свободи, що їх мав покійний Президент, дуже сильний у всій французькій пресі і в розмовах між французами. Тому помітне недоцінювання особи нового президента, бо він... тексасець. Він, мовляв, за своєю психологією не може продовжувати лінії Покійного, бодай коли мова про внутрішню політику. В більшості коментатори вважають, що при новому президенті дорадники-інтелектуали Кеннеді не матимуть що робити. Л. В. Джансон оточить себе тексасцями, як Кеннеді був оточений бостонцями.

Ніколи хіба у французькій пресі не було стільки мови про різницю характерів американців Півночі, американців Атлантійського узбережжя з американцями Півдня, як тепер. Наголошується расизм останніх, їхню провінційність думання в порівнянні з широкими обріями синів Бостону. На цьому тлі вся ліва преса забула закиди у мільйонерстві, які ставила родині Кеннеді під час виборчої кампанії, і тепер ця родина має однодушні симпатії всіх французів, за винятком правих кіл, які пригадують Московський атомовий договір.

Родина Кеннеді має тепер у Франції найкращу пресу. Деякі коментатори вважають, що взагалі єдиний рятунок для Америки це — вибір Роберта Кеннеді президентом, коли не в 1968, то в 1972 році. І коментатори певні, що до цього дійде, що Боб Кеннеді належить до людей, яким призначено правити. Вірять також у його незламність, у твердість його засад і вважають, що він доб'ється виясненя, хто убив Президента. Французи певні, що коли Президента вбили реакційні кола Америки, то тільки Боб Кеннеді не дасть себе ні підкупити, ні залякати, а справу виявить, бо для нього моральні моменти важливіші від практичних. Вважають також, що він не залишить проблеми кольорових меншостей і не допустить, щоб дорадники з Тексасу впливали на нового президента.

Ось найхарактеристичніші моменти з того, про що пише тепер французька преса. Поза тим, — розуміється — пише й про все те, що пише всяка інша преса: про „нові обрії", про молодість Покійного, про його розмах у напрямку відмолодження Америки й захоплення молоді. Аж дивно, що французи, які не бажають бачити багато поза своїми кордонами, мають таку тонку пресу, так добре поінформованих людей, таких чуйних журналістів. Це доводилось не раз підкреслювати при трактуванні й українських справ.

Можна сміливо сказати, що в особі Дж. Ф. Кеннеді Франція оплакує духово близького приятеля на шляху будування нового світу, в якому найважливішим буде — знайти рівновагу між матеріяльним і духовим. А ще важливіше відчути потребу цього. Нема сумніву, що Покійний, як ніхто, розумів потребу цієї рівноваги.

ХРУЩОВСЬКІ МАНЕВРИ

Оце вже вдруге цього року Хрущов приїжджав до Києва, як до другої столиці, приймав закордонні делеґації і... виїжджав так само непомітно, як приїжджав.

На початку липня ц. р. „Радянська Україна" подала коротке повідомлення, що Хрущов прийняв у Києві заступника прем'єр - міністра і міністра закордонних справ Бельгії П. Спаака. Ця сама газета повідомила 20-го листопада, що Хрущов прийняв у Києві міністра оборони Індонезії А. Х. Насутіона.

Крім цих коротких повідомлень, нічого більше преса про перебування Хрущова на Україні не подала.

Виглядає дуже дивно, бо Хрущов, коли роз'їжджає по червоній імперії, любить поговорити, а в Україні, особливо тепер, є про що поговорити. Взяти хоч би сільське господарство.

Але обидва ці рази йому, мабуть, не про економіку йшло. Йому треба було припильнувати, щоб партійна організація України стояла за ним муром і далі так, як стояла досі.

Цього року на червневому пленумі Центрального Комітету КПСС дотеперішнього першого секретаря компартії України, М. Підгорного, обрано секретарем ЦК КПСС. Хрущов стягнув його до Москви, щоб збільшити у центральних партійних органах число відданих йому людей.

Але внаслідок цього виникла потреба знайти надійного наступника на місце Підгорного, бож партійна організація України дає майже п'яту частину членів Центральному Комітетові КПСС. Треба, щоб хтось добре тримав її в руках для Хрущова.

Видається, що власне це й було ціллю приїзду Хрущова до Києва в липні цього року.

Це тим більше правдоподібне, що, після повернення Хрущова до Москви, в Україні залишився секретар ЦК КПСС О. Рудаков, який, як виходить із повідомлень „Радянської України" (12, 14, 17-го липня), проводив свого роду „консолідаційну роботу" серед партійних кадрів України. Внаслідок „пересипання" Секретаріяту ЦК компартії України, деяких секретарів обкомів пересунули до Центрального Комітету, а на їх місце призначено інших осіб.

О. Рудаков брав участь у пленумі Донецького обкому партії, коли там, на місце Ляшка, обрано першим секретарем обкому Дегтярьова, який брав участь у нараді партійно-господарського активу Донецької та Луганської областей і в нараді ЦК компартії України в справах сільського господарства.

Це від часу смерти Сталіна вперше у пленумах обкомів партії брав участь секретар ЦК КПСС. О. Рудаков мав, очевидно, дбати про те, щоб на пости секретарів обкомів партії прийшли „свої" люди, згори визначені самим Хрущовим.

Обрання Казанця головою Ради Міністрів УССР і звільнення В. Щербицького, який повернувся на свій пост першого секретаря обкому в Дніпропетровську, створило, разом із зміною на становищі першого секретаря ЦК компартії України, певні нові проблеми, персонального характеру, у Президії ЦК КПСС.

Підгорний, як перший секретар ЦК КПУкраїни, свого часу був обраний членом Президії КПСС. Коли ж у червні цього року пленум ЦК КПСС обрав його секретарем ЦК КПСС, він перестав бути першим секретарем у ЦК КП-України, але залишився членом Президії ЦК КПСС.

Але стало вже традицією, що кожночасний перший секретар ЦК КПУкраїни „обирається" членом Президії ЦК КПСС, а кожночасний голова Ради Міністрів УССР кандидатом у члени цієї Президії.

Досі тим кандидатом у члени Президії був і залишається колишній голова Ради Міністрів УССР Щербицький, але новим головою є вже Казанець.

Як відомо, 9-го грудня ц. р. скликається черговий пленум ЦК КПСС, при чому на порядку його нарад стоїть тільки одно питання: розвиток хемічної індустрії, зокрема побільшення виробництва мінеральних добрив.

Але, як звичайно буває на тому пленумі, розглядатимуть також „організаційні питання", тобто справу особового складу Президії Центрального Комітету КПСС.

Хоч зосередження в руках Брежньова двох функцій, голови Президії Верховного Совєту СССР і секретаря ЦК КПСС, є дивовижею, бо формальний голова держави підлягає, як один із секретарів ЦК, першому секретареві цього ж Комітету, ледве чи наступить у цій справі якане-будь зміна на пленумі.

Справа в тому, що Хрущов уже старий, мусить пильнувати Москви, а для візит до інших країн потрібна людина молода і з певним партійним стажем. Брежньов має обидві ці прикмети.

Але не можна сумніватись, що на наступному пленумі в Москві „оберуть" теперішнього першого секретаря ЦК КП-України членом Президії КП-СС. Задля цього може прийдеться пленумові навіть збільшити число членів Президії,

(Закінчення на стор. 3-ій)

Гостра проблема Канади

Гемілтон, Онт. — Широковідомі в Західній Україні статті 93-та і наступні колишнього польського карного кодексу могли б мати широке застосування у зв'язку з подіями в канадійській провінції Квебек. На щастя, демократія в Канаді британського походження, і заходи для втримання конфедерації обмежуються покликанням до життя окремої Королівської Комісії для дослідження й вирішення напрямних у затяжній внутрішнополітичній проблемі. На початку листопада ц. р. відбулася перша сесія тієї комісії, до складу якої належать також особи української „етнічної групи".

Приблизно в той самий час Комітет Українців Канади влаштовує в різних містах „Тиждень Української Культури". Такий тиждень відбувається також у Гамілтоні заходами Українського Національного Об'єднання з рамени КУК. Першого дня відбулись реферат на тему мозаїки канадійських культур і окреме інтерв'ю для преси та різних офіційних осіб в англійській мові.

Член названої комісії, керівник французько - мовного відділу новин державної радіової сітки CBC, журналіст, дипломований з права і політичних наук, син сл. п. міністра УНР, п. Р. Шульгин подав короткий перегляд англо-французького спору і відповідав на різні питання присявних. Окремо підкреслив становище українців в Канаді, що становлять третій чинник не так своєю чисельністю (коло 500 000), як радше організованістю та активністю.

З досліджень Королівської Комісії виявляється, що східні приморські провінції, Квебек, Онтаріо, степові провінції і західня приморська різняться не лише географічно ,економічно чи навіть політично, але щонайважливіше зовсім одна одної не знають і не розуміють.

Французи та англосакси дуже мало здають собі справу із факту, що, попри вісім мільйонів англосаксонського та шість мільйонів французького населення, є ще коло п'яти мільйонів „інших". Для тих „інших" ні французька, ні англійська рація не є співзвучні.

Характеристичний момент притрапився під час переслухання представників Комітету Українців Канади і Польсько-го Канадійського Конґресу. Ніяких попередніх розмов між обома групами не було, але свої твердження і заяви склали вони майже ідентично. Вони пропонували Комісії задержання мовної переваги на територіях в існуючому стані при окремій підтримці збоку уряду в культивуванні мов та культур численних „етнічних груп" через творення культурних осередків, шкіл та наукових осередків даних культур, в міру потреб населення даного району.

Сам доповідач, що є з походження і виховання українцем, назвав себе „трикультуральним" — освіту набув він у Франції, довгі літа інтересувався британською системою і вибрав Канаду, як місце свого сталого осідку. Він признає оправданими домагання квебекських французів, що повторюються в історичній черзі, набираючи на силі і пригасаючи. Остання криза має найбільш драстичний характер, при чому цікаво, що екстремістичні ідеї французьких канадійців є звичайно монополем правих угрупувань, але в теперішніх ексцесах активізуються передусім угрупування ліві.

Вразливість українців на всякі „меншостеві" проблеми історично оправдана, і тому не є припадковим проголошування „тижнів української культури", тим більше, що праця комісії може затягнутися на довгий час.

Перший день „Тижня Культури" в Гамілтоні, крім названого інтерв'ю і доповіді для широкого загалу, започатковано офіційним відкриттям виставки українських мистців (Грищенко, Ґвіздовський, Гуцалюк, Кричевський, Левицький, Мазепа, Мороз, Соловій, Сологуб і Зарицька) у міській ґалерії мистецтв, з участю посадника міста, послів парляменту і інших офіційних чинників.

Х. О.

Степан Куропась

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(14)*

В музеї визвольної, т. зв. вітчизняної війни в Одесі ми довідалися, якою ненавистю горить комуністична верхівка до Німеччини. Боротьба з німцями тривала за це місто 71 день, і щойно коли німці взяли Севастополь, воно впало. За це Одеса дістала титул „героя". В боях за Одесу відзначилася українська дівчина Людмила Павличенко, яка організувала жіночі партизанські загони, що переховувалися в одеських надбережних катакомбах, а вночі нападали на німецькі технічні і постачальні формації.

В музеї бачили ми здобуті у німців трофеї. З російських експонатів замітна була міна, зроблена на взір пушки з кав'яром. Німці лакомилися на кав'яр, і їх ці міни розривали.

Окрема кімната музею призначена запорозьким козакам. Тут бачили ми величезний образ з довговусим козаком Мамаєм, що сидить серед гаківниць і гармат.

Одесу „визволили" маршал Малиновський і Хрущов, і там є їх спільна знімка.

Ввечері я був у кіно, де висвітлювали фільм з першої світової війни „Царская милость". Цей фільм, зроблений вже за Совєтів, представляє бунт болгарської армії, яка не хотіла воювати з „братнім русским народом". Поручника Родіонова з визначної болгарської родини цар Фердинанд наказав розстріляти за те, що не вмів удержати дисципліни в армії.

Фільм попередив т. зв. „Технический журнал", в якому представлено глядачам поступ совєтської техніки, а саме виробництво сталевих рур новою методою і виробництво консерв з картоплі.

Другий день в Одесі ми оглядали винарню, що носить назву „Комунистического труда" і виробляє головно шампанське та рислінґ. Ми бачили величезні підземні склади і ферментаційні холодні печери, де вино дозріває. Бачили ввесь процес виробництва — від винограду аж до коркування пляшок включно. Ця винарня працювала вже за царя, а під час війни була знищена. Ніяких нових рецепт, ні способів виробництва вина большевики не винайшли.

Головний інженер винарні, москаль, воєнний інвалід, що трохи припадав на ногу, і його помічник, старший інженер, українець, були дуже чемні, пояснили нам усі процеси і радо відповідали на наші питання. Від них ми довідалися, що загальна продукція в СССР шампанського становить 45 мільйонів пляшок, з чого на Україну припадає 17 мільйонів. Сирівці дістає Одеса головно з Криму. Багато винограду продукує також район Одеси.

По оглядинах запросили нас до ляборaторії почастувати різного сорту винами. Ми пили вина „сухе", „півсухе" і „літнє". Совєтське шампанське краще від американського, але не дорівнює французькому — звісно, район Шампані знаходиться у Франції.

Стіни винарні вкриті знімками робітників, що досягли вершка справности. Це — першуни.

Коли виходили ми з заводу, в парку біля нього відбувалися спортові змагання.

Перший українець, якого я стрінув в Одесі, був десятилітній хлопець Вова Євтушенко. „Тепер я Вова —, сказав він — дехто зове мене Володя, а як підросту і буду виробляти документи, то буду Володимир". Він відразу пізнав американців, підбіг до нас і став питати, чи маємо ми жувальну ґуму. Він дістав ґуму і олівців з радирками, яких в Одесі немає. Вова мріє дістати такий „карандаш", щоб з одного кінця був червоний, а з другого зелений. Він ішов за нами і залишився чекати під готелем, щоб дістати ще трохи ґуми.

На мій запит Володя пояснив, що в основному в Одесі живуть українці, хоч є багато і євреїв. „Але й у вас в Америці є також багато євреїв", — твердив Вова. Він вивчає англійську мову, говорить дещо, знає про озеро Мішіґен. Дивувався, як ми в Шикаґо можемо жити, коли там півмільйона муринів. В Одесі, сказав, їх нема і „ми їх не хочемо".

Одного разу Володя привів під готель групу хлопців. Були там Мітя, Вітя, Юра, Ґриша і ще інші. Хотіли ґуми і олівця.

— Чи ви всі українці? — запитав я.

— Так, — відповів один з них, але Володя поправив його:

— Ґриша москаль, але добрий хлопець. Тож хоч він і москаль, дайте і йому ґуми.

Всі ті імена його товаришів твердив Володя, дитячі, а повні їх імена Дмитро, Віктор, Юрій.

Володя казав, що він у наших особах уперше натрапив на американців, які говорять по - українськи.

На закінчення відвідали ми ще піонерський табір „Романтик", збудований ще за царату для виховних цілей. В таборі було кілька сот дітей, починаючи від малих дволітніх, що перебувають в яслах, до вже дорослих дітей. Всі там говорять по - російськи. Не могли ми знайти ні одного урядовця, що говорив би по-українськи. Головний управитель, москаль, оправдувався тим, що всі розуміють російську мову. Режим у таборі суворий, комуністичний.

Всі діти при вступі до піонерської організації складають присягу стати добрими комуністами - ленінцями. Текст присяги починається так: „Я, юний піонер Совєтського Союзу, заявляю перед лицем усіх своїх товаришів, що..." далі йде 10 заповідей. Я просив управителя, щоб дав мені ті заповіді, але їх він не мав при собі і запропонував відписати з таблиці, що висіла на стіні.

Ми оглянули дитячі ясла, де діти сиділи на лавці під стіною. Маленька таврійка нас забавляла, танцюючи з ведмедиком, інша, херсонка, розплакалася, коли наші туристи стали її фільмувати.

Павільйони зі спальнями, їдальня, читальня — всі це зробило на нас приємне враження. Комуністи дбають за фізичний розвиток дітей, плекають майбутній актив, у який входять всі національності СССР.

(Далі буде)

* Гл. „Свобода" 25-го жовтня до 13-го листопада, 1963 (чч. 204-216).

ПЕРШИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ВЕЧІР „ЗАРЕВА" І УСТ В БАЛТІМОРІ, МД.

16 листопада відбувся перший Академічний Вечір, який був першою імпрезою такого характеру в Балтиморі. Вечір спільно підготовили УАТ „Зарево" і Українська Студентська Громада. Він пройшов успішно, з рекордовою участю в ньому українського громадянства і студентства, що вщерть заповнили залю місцевої „Самопомочі".

Вечір відкрив голова клітини „Зарева" О. Зінкевич, який вказав на значення духових вартостей в житті людини, поширення її світогляду та на цілі, які перед собою ставлять ці два товариства, організуючи Академічні Вечори.

Орест Поліщук, голова УСҐ, з'ясував ролю і завдання українського студента в таких Вечорах.

„Значення 1-го листопада"

На цьому Академічному Вечорі вперше в Балтиморі зірвано з традицією бездискусійности наших святочних рефератів - доповідей. Кермуючись принципом, що нам треба якнайбільше свідомих громадян, а не осіб з завченими формулами і догмами, які не є спосібні критично підходити до різних проблем, — доповідь „Значення 1-го Листопада", яку виголосив проф. Петро Войтович, була дискусійна. В ній доповідач в блискучий спосіб, опираючись на історичні факти, з'ясував, як дійшло до зриву 1-го листопада 1918 р. у Львові, яку користь українська нація має з цієї події та які причини і обставини довели до нашої програної. Згідно з виводами прелеґента, непідготованість народніх мас до таких подій і не цілковита національна свідомість, були одною з найважливіших причин нашої невдачі.

В дискусії над доповіддю брали участь д-р О. Дирій, д-р Я. Хмілевський, д-р А. Лемішка, інж. В. Сушко, інж. О. Стельмах, О. Зінкевич.

По закінченні дискусії, яка була на високому академічному рівні, відбувся панель на загальну тему:

„Український студент і політика"

Панелем вів О. Зінкевич, як модератор і О. Поліщук, як заступник. Секретарювали Марійка Сідляк і Оксана Мацюрак. Учасниками панелю були: від студентства — Слава Зелинська і Люба Купчик, а від громадянства — інж В. Сушко, інж. О. Стельмах і п. В. Татчин.

Модератор здефініював такі поняття, як „світогляд" (ідеологічний, матеріялістичний, волюнтаристичний, та інші), „ідеологія" (та найбільш поширені з них, їх значення в суспільно-політичних процесах), „політична ідеологія" і „політика" та „партія".

Панелісти відповідали згодом на п'ять питань:

1. Чи є основна різниця між внутрішньою українською політикою і політикою інших народів, напр. Америки? 2. Чи ми повинні змагати за однопартійність чи многопартійність в українському політичному житті? 3. Чи українське студентство повинно цікавитись українським політичним життям? 4. Чи українські студенти повинні належати до українських політичних партій і організацій? 5. Чи українські студенти повинні брати участь в американському політичному житті і партіях.

Треба насамперед відмітити, що хоч учасники панелю в багатьох питаннях знаходили однозгідність, то в деяких мали цілком протилежні погляди в суто принципових справах. Всі вони були добре підготовлені і давали короткі і ядерні відповіді, за що чисельно зібране громадянство не раз нагороджувало декого з них рясними оплесками.

Слава Зелинська уважає що американські партії хоч в передвиборчих кампаніях себе взаємно поборюють, то після виборів дуже тісно співпрацюють і собі взаємно допомагають; в українському політичному житті є інакше — наші партії майже ніколи собі не допомагають, а навпаки перешкоджають одна одній, чим тільки шкодять українській справі. Вона за те, що як довго ми не маємо української держави — наші партії повинні бути об'єднані (сконсолідовані) в одному центрі, а в українській державі повинна бути многопартійна система. Українське студентство повинно цікавитись українським політичним і партійним життям, вчитись на його минулому і теперішньому, щоб не повторяти їхніх помилок. Студенти не повинні брати участи в українських партіях, зате повинні належати до них по закінченні студій. Те саме відноситься в американському політичному житті, хіба що з тією різницею, що студентство повинно належати до молодих республіканців чи демократів.

Люба Купчик перше питання потрактувала, як порівняння між українською політикою в УРСР і ЗДА, доводячи, що між ними немає нічого подібного. Вона є за многопартійну систему в Україні. Студенти повинні цікавитись культурними українськими надбаннями, щоб використати їх для політичних цілей. В її опінії, згідно з американськими теоріями і дефініціями, немає українських політичних партій на чужині. Ціль партії є брати участь у виборах і вибирати своїх кандидатів до уряду. Студенти не повинні брати участи в політичних партіях, але зате повинні активно включатись в суспільно-громадське українське життя та належати до американських політичних партій.

Інж. Володимир Сушко не бачить основних різниць між українською і американською внутрішньою політикою. В українській державі змагати до многопартійности, бо однопартійність доводить до диктатури. Многопартійність повинна бути побудована на здорових основах. Українське студентство повинно цікавитись українським політичним життям і брати в ньому участь, бо від цього залежить наше „бути чи не бути" української нації. Нам треба добрих громадян і політиків, а не лише добрих фахівців. Студенти, зокрема політичних, торговельних чи економічних наук, повинні брати активну участь і в українському і в американському політичному житті. В американському — засвоїти демократичні засади, навчитись толерантности, в українському — впливати на зміну чи покращання відносин між нашими політичними партіями та домагатись компромісів. Анґажуючись в американську політику, наше студентство не повинно тратити ідейного зв'язку зі своїм народом.

Інж. Остап Стельмах ствердив, що не може бути порівняння між українською і американською політикою. Він уважає, що многапартійна система є конечна для здорового розвитку нації. В многопартійній системі громадяни мають змогу почерез голосування змінити владу. Студентству треба цікавитись політичним життям, бо нам буде потрібно колись експертів, а дехто навіть зможе почерез своє зацікавлення політикою в студентські роки, зробити згодом політичну кар'єру. Студентство не повинно належати до політичних партій, зате воно повинно належати до студентських ідеологічних, професійних і молодечих товариств і організацій, з яких може виростуть нові люди, які повинні б дати початок для відродження українського політичного життя.

Пан Василь Татчин дав наскрізь неґативні оцінки українського політичного життя, зокрема наголошуючи розбиття колись єдиної націоналістичної організації на три ворогуючі табори. В українській державі він за многопартійність, яку б знаменувала толерантність і консолідація всіх українських сил. Студентство повинно цікавитись політичним життям, але в нього не анґажуватись, за вийнятком УККА, який є тепер єдиною гідною політичною установою. Воно повинно вести політичну роботу почерез аполітичні наукові установи. До даної партії студент повинен належати тоді, коли зрозуміє докладно її ідеї. В американському політичному житті студент повинен брати активну участь і там здобувати приятелів для української справи.

В цікавій і діловій дискусії забирали слово майор П. Калиновський, п-ні Р. Зелинська, д-р Я. Хмілевський, інж. Б. Гасюк, д-р О. Дирій, І. Радь.

Як серед панелістів так і учасників дискусії зарисувались три головні ідеї:

(а) В майбутній Українській державі змагати до многопартійної демократичної системи, яка б була оперта на здорових основах, толеранції і співпраці у веденні державою.

(б) Українське студентство повинно цікавитись українським політичним життям, пізнавати платформи і ідеології окремих політичних угрупувань та брати в ньому активну участь після закінчення студій.

(в) Українське студентство повинно цікавитись і брати активну участь в американському політичному житті і вже в свої студентські роки належати до американських політичних партій (молоді демократи, молоді республіканці).

Такі три основні висновки можна підвести з першого Академічного Вечора в Балтиморі, на якому майже повних чотири години дискутовано повищі питання.

Успішний вечір закінчено товариською перекускою, де ще за кавою і часм учасники до півночі дискутували важливі проблеми для української справи.

О. Зінкевич

Загальні Збори Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в ЗДА

Шикаґо. — 19-го жовтня 1963 р. відбулися в Шикаґо Загальні Збори Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів в ЗДА при участі 22-ох членів, що прийшли особисто, і 26, що взяли участь у зборах кореспонденційним шляхом, надіславши виповнені формуляри.

До Президії Зборів увійшли о. проф. д-р І. М. Чинченко, д-р В. Дробоцький з Кентаки, проводив зборами д-р І. Білоскурський, а секретарював д-р В. Ястрембовський.

По звітах Головної Управи, Контрольної Комісії і редактора журналу „Інформативний Листок" та уділенні абсолюторії уступаючій Управі, вибрано нову Управу в складі: д-р В. Помірко — голова, д-р Є. Богачевський — заступник голови, д-р В. Ястрембовський — секретар, д-р В. Петрина — скарбник, д-р Я. Данилишин — орг. референт, д-р В. Фединяк — бібліотекар і члени — д-р А. Шпур та д-р Б. Міцкевич. До Контрольної Комісії увійшли: д-р П. Сениця — голова, д-р В. Бялий і д-р П. Гладкий — члени. Товариський Суд: д-р І. Білоскурський — голова і д-р Г. Лозинський та д-р Т. Ткачук — члени.

На головного редактора журналу „І. Листок" обрано д-ра М. Небелюка в Канаді, а на заступника д-ра Р. Барановського.

Із звітів референтів Управи слідно, що звітний 1962-63 рік можна уважати успішним. До надбань в організаційній ділянці треба зарахувати приєднання 5 нових членів, і тепер т-во має 137 членів, в цьому 10 почесних, поселені в різних країнах. В ЗДА — 97, в Канаді — 25, в Англії — 3, в Австралії — 3, в Німеччині — 5, в Данії — 1, в Венесуелі — 1, у Франції — 1.

Членство згуртоване в 5 Відділах на терені ЗДА й Канади, а в інших країнах живуть 13 членів. У ЗДА й Канаді члени влаштовані на праці так: федеральна праця — 71, приватна практика — 21, стейтова праця при провірці м'яса тварин — 8, лябораторії — 6, наукова — 1, непрофесійна — 5, емеретура — 2 і шпиталь 1.

Низка членів активно працюють в громадських установах. Колеґи виступають з науковими доповідями на американських та канадських конвенціях. Почесні члени беруть участь у Наукових Конференціях та читають свої доповіді. Наше товариство є постійно репрезентоване на громадських імпрезах.

Багато уваги присвячено підготові III-го З'їзду Українських Ветеринарних Лікарів, що відбувся 1-2 червня 1963 р. в Клівленді, і пройшов з успіхом. З цієї нагоди видано пропам'ятні значки і коверти. На фонд З'їзду на заклик Головної Управи відгукнулися 68 колеґ-членів і зібрано $ 680. Проведено збірку на фонд Митрополита Кир Йосифа Сліпого, яка принесла $ 369. і її віддано до диспозиції Комітету Фонду. Допомогова акція була теж доволі пожвавлена: вислано датків і пожертв на суму понад $ 400.

Із звіту редактора журналу „І. Листок" видно, що в цьому році Об'єднання УВЛ виповнило цю важливу ділянку своєї діяльности гідно і не розчарувало свойого членства. Журнал виходив і появлявся періодично постійно, як було намічено, а зміст його виявляв доволі високий рівень нашого наукового, професійного й громадського вироблення. У звітному році вийшло три числа журналу, в тому два подвійні.

В ході нарад рішено заснувати Відділ в Австралії та приложити більше старань до піднесення праці у Відділах ЗДА. З дальших важливіших рішень треба відмітити плян влаштувати Наукову Конференцію в 1964 р. з доповідями на ветеринарні теми, можливо в рамах НТШ, УВАН, пробити облік українських студентів ветеринарної медицини у світі для нав'язання зв'язку, докінчити оформлення та видання в 1964 році від давна плянованого й підготовлюваного Альманаха та підготовити організовану участь нашого членства в посвяченні пам'ятника Шевченкові у Вашингтоні 30-го травня 1964 р.

Стверджено, що нашим завданням є продовжувати при всяких умовинах ту корисну роботу, що її намітило собі наше товариство та вдержати його в стані активности. Воно заслуговує на те, бо чесно й гідно сповняло 13 років завдання єдиної вільної професійної організації українських ветеринарних лікарів у світі.

Відспіванням національного гимну закінчено Загальні Збори.

По Зборах численні учасники взяли участь в прийнятті, що його влаштували панство Петро і Орися Гладкі з нагоди свого вінчання.

Р. Барановський

З Митрополичої Концелярії

Ввічливо повідомляємо, що в неділю, 8-го грудня в День Празника Покровительки нашої Архиепархії, буде відслужена Соборна Божественна Літургія в Катедральному Храмі Непорочного Зачаття Пречистої Богородиці, в присутності Високопреосвященного Митрополита Кир Амврозія, в год. 4-ій по полудні.

Щоб цей Празничний День, яким буде відзначений Золотий Ювілей створення нашої самостійної Екзархії у ЗДА величньо відсвяткувати, Високопреосвященний Кир Амврозій висловив бажання, щоб Високопреподобні і Всечесні Отці Душпастирі заохотили своїх вірних та членів церковних і світських організацій до численної участи в Божественній Літургії та масового прийняття св. Причастя, використовуючи нагоду, що того дня буде можна одержати в Катедральному Храмі повний відпуст на звичайних умовинах.

о. Монсіньйор
Михайло Польовий
Генеральний Вікарій

ХРУЩОВСЬКІ МАНЕВРИ

(Закінчення із стор. 2-ої)

або може когось із дотеперішніх членів Президії звільнять з їх високих постів.

Можна також сподіватися, що теперішній голова Ради Міністрів УССР, Казанець, буде „обраний" у кандидати членів Президії, а Щербицький буде звільнений із того членства, хібащо пленум збільшив би число кандидатів у члени Президії.

На нашу думку, всі ці проблеми, а головно справа надійности комуністів України в органах ЦК КПСС і були головною причиною дворазового приїзду Хрущова до Києва в цьому році.

У конфлікті з Китаєм, який щодня загострується і в якому особа Хрущова є центром китайських атак, Хрущов консолідує всі свої сили у Президії і ЦК КПСС, а одним із його заходів в тому напрямі є забезпечити собі 100-відсоткову підтримку комуністів України. Цим і треба, на нашу думку, пояснювати ті несподівані візити Хрущова в Києві.

(абв.)

● Військова Революційна Рада у Південному В'єтнамі, існуюча там від перевороту, що закінчив владу президента Нґо Дінг Дієма і його родини, видала заборону військовикам займатися активною політикою. За режиму Нґо Дінг Дієма втягано деяких високих військовиків до президентської політичної партії, фаворизовано їх і таким чином сіяно у військових кадрах заздрість, інтриґи і невдоволення.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Борис Крюків, видатний український артист - маляр старшої ґенерації, що перебуває тепер в Буенос Айрес, Арґентина, влаштовує свою першу індивідуальну виставку, спонзоровану Об'єднанням Мистців - Українців Америки, в Ню Йорку, в Літературно-мистецькому Клюбі при 2-ій Евеню. Виставка охопить коло 50 експонатів, олій і ґвашів. Відкриття в неділю 15 грудня о год. 12 впол.

● „Живий Шевченко" — під такою назвою появилася у видавництві „Дніпрова Хвиля" у Мюнхені книжка українського письменника і літературного критика Дмитра Чуба, що живе і працює в Мельбурні в Австралії. Гарно видана і з багатьма ілюстраціями ця 114-сторінкова монографія є перероблениим і доповненим виданням книжки цього ж автора, виданої в Реґенсбурґу 1947 р. п. н. „Шевченко в житті". Дмитро Чуб є автором трьох книжок літературних репортажів „На Гадючому Острові" (1953), „Це трапилось в Австралії" (1953) та спогадів з часу другої світової війни „В лісах під Вязьмою" (1958).

Ділимося сумною вісткою,
що дня 2-го грудня 1963 року, відійшов
несподівано у Вічність на 66-му році життя,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами
наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

інж. ЯРОСЛАВ ГУЗАР

б. старшина УГА, довголітній службовик Земельного Банку у Львові і член-основник хору „Думка".
Помер у домі свого зятя в Дітройті.

Панахида — в середу, 4-го грудня ц. р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Богая.

Похорон відбудеться в четвер, 5-го грудня ц. р. о год. 8:30 вранці на цвинтар Mt. Olivet в Дітройті.

Горем прибиті:
РОСТИСЛАВА — дружина
МАРТА — дочка
о. ЛЮБОМИР — син
ЗЕНОН ВАСИЛЬКЕВИЧ — зять
МАРІЙКА, ПЕТРУСЬ, ПАВЛУСЬ і РОМКО — внуки

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що дня 2-го грудня 1963 року відійшла
у Вічність, по короткій а тяжкій недузі,
заосмотрена Найсвятішими Тайнами,
наша Невіджалуваної Пам'яті
СЕСТРА і ТЕТА

СОФІЯ СТЕТКЕВИЧ

народжена у Бужку, коло Золочева,
проживши 71 років.

Панахиди відбудуться: в четвер 5-го грудня ц. р. о год. 8-ій веч і в п'ятницю, 6-го грудня ц. р. о год. 8:15 веч в похоронному заведенні П. Яреми.

Похорон відбудеться в суботу, 7-го грудня ц. р. о год. 9:30 ранку з церкви св. Юра в Ню Йорку.

Горем прибиті:
сестра — КЛЯВДІЯ КОСАНОВСЬКА
брат — МАРКІЯН СТЕТКЕВИЧ з Ріднею
сестрінка — ІРЕНА, СТАХ СЕНДЕЦЬКІ зі сином ОРЕСТОМ МУШКЕВИЧ
братанок — ЯРОСЛАВ і ІВАННА КОСАНОВСЬКІ
і Рідня

Емілія з Олесницьких ДРОГОМИРЕЦЬКА

вдова по адвокатові в Золочеві,
заснула в Бозі після затяжної, важкої недуги,
дня 2-го грудня 1963 р. на 88 році життя.

Похорон відбудеться в п'ятницю, 6-го грудня 1963 року о год. 10-ій ранку з церкви св. Покрови на Бронксі, 1745 Washington Avenue.

Панахида — в четвер, 5-го грудня ц. р. о год. 8-ій веч. в каплиці Boyertown Chapel, Webster Ave. і 188 вул., Бронкс, про що з жалем повідомляють

МАРІЯ і ЛЕВ ЛЕПКІ — донька і зять
ОКСАНА і АНДРІЙ ДРОГОМИРЕЦЬКІ — невістка і син
ВІРКА і ДАРКА — внучки
та Рідня

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
сл. п. ВАСИЛЯ САКА
кол. старшини УГА
в неділю, 8-го грудня 1963 року
о год. 12-ій вполудне
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в Українській Католицькій КАПЛИЦІ
в НЮАРКУ, Н. Дж. при Сенфорд Евню.
ЗАПРОШУЮТЬ ДО УЧАСТІ ВСІХ
ЛІДІЯ ДАНИЛЮК — дочка
ВОЛОДИМИР ДАНИЛЮК — зять
враз з Дітьми

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. інж. РОМАНА ФІЛІНСЬКОГО
на Інтернат Сестер Служебниць — Париж $35.00, на Українських Інвалідів $10.00, на фонд Мати і Дитина $4.00, та на Служби Божі за спокій Душі Покійного зложили: Спортова Секція Січі $10.00; по $5.00: д-р Л. Стефанівська, Г. Клим, В. Букшований, Федоровський, З. Питляр, Робак, Р. Пляшида, Т. Кордуба, Івасецькі; В. Бекесевич $3.00; по $2.00: Л. Питляр, М. Бекесевич; по $1.00: В. Роговський, Б. Будний.
За Комітет Тернопільців в Нюарку
п-ні А. ХОМА і С. БУКШОВАНА

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Стрийка і Спонзора
св. п. ВАСИЛЯ БАРАНА
складаємо:
на Дар Українському Воєнному Інвалідові $10.00
на фонд побудови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні 10.00
Іван ДОМБЧЕВСЬКИЙ з родиною.
Філядельфія, Па.

Відзначення 30-ої річниці штучного голоду в Україні, в Твин Сиrі, Міннесота

З ініціативи місцевого Відділу УККА у співпраці з організаціями в Твин-Сіті під проводом голови УККА проф. О. Грановського переведено кампанію по вшануванню пам'яті замордованих в Україні штучним голодом семи мільйонів селян-чоловіків, жінок, дітей і немовлят, а також по переведенню масової маніфестації проти червоно-московського окупанта на Україні, його керівників і організаторів масового голоду в роках 1932-33. Управа провела три засідання, на яких конкретно були пророблені намічені завдання і розподілені обов'язки. Секретарка УККА пані Надія Дорощак приготовила листівки про голод в англійській мові. Пані Інна Вдовенко-Елліот зробила відбитки з книги "assignment in Utopia" by Eugene Lyons—The Peasants are conquered. Все це було розіслано особисто проф. О. Грановським і п. д-р-інж. С. Єрмоленко разом із запрошеннями на громадське віче, мейорам обох міст, сенаторам і конгресменам стейту Міннесота, місцевим радіо стаціям і пресі.

13 жовтня на Українському Православному Дні всіх православних церков в Твин-Сиrі відправлено соборну панахиду за жертви голоду в церкві св. Володимира і Ольги в м. Сейнт Полі, на якій був присутній мейор міста з родиною. Після панахиди був традиційний обід — дохід з якого призначений на будову Храму-Пам'ятника жертвам голоду в Савт Бавнд Бруку Ню Джерзі.

17 жовтня на університетській ТВ станції КТСА канал 2, була півгодинна програма, на якій виступали як свідки голоду пані доктор Колодій, п. М. Ковалевський, пані інж. В. Єрмоленко і п. проф. Михалевич. Програму вів проф. О. Грановський — голова місцевого Відділу УККА і заключне слово мав о. монсіньйор П. Леськів, парох укр.-кат. церкви св. Константина.

18 жовтня в місцевих часописах обох міст появилися дописи про голод на Україні з відповідними коментарами. Перший допис про голод помістила Мінеаполіс „Стар" 14 жовтня. Цього ж самого дня радіо-станція WDGY подавала про голод, на підставі одержаних матеріялів від УККА.

19 жовтня — в залі школи церкви св. Константина відбулося віче з малою концертовою програмою. Віче відкрила Королева Міста Сент Пол панна Оксана Мірза співом американського гимну, їй акомпаніювала панна Уляна Тисовська. Проф. О. Грановський познайомив авдиторію з головним доповідачем в українській мові гостем з Пенсильвенії п. Володимиром Мазуром, який говорив про факти голоду на Україні і причини виникнення його. Після доповіді пані О. Хоролець продеклямувала В. Горянського — „Весна 1933 р." Реферат англійською мовою виголосив проф. Юрій Пундик. Вся його промова була статистичною аналізою причин голоду.

По закінченню доповідей проф. О. Грановський прочитав привітання від мейора міста Мінеаполіс, а мейор міста Сент Пол оголосив день 19-го жовтня Українським Днем і закликав своїх мешканців міста вшанувати жертви голоду разом з українцями. Грамоту, він передав проф. Грановському і своє уповноваження заступати його на Вічу. Крім того були читані листи і телеграми від конгресменів і сенаторів стейту Міннесота і від братніх поневолених народів — мадярів і естонців, а від латишів особисто виступив президент Латиської організації в Твин-Сиrі п. Ніколас Расінс і президент Легіону Ветеранів учасників закордонних воєн п. Мс Мек Доналд.

В концертовій частині — артист української опери п. Олександер Мартиненко проспівав: — „Із-за гаю сонце сходить" — сл. Шевченка муз. Степового і пролог з опери „Паяци" — муз. П. Леонкаваелльо. Акомпаніямент вела пані Зоя Мельниченко.

Ухвалення резолюції в українській і англійській мовах запроєктували проф. О. Грановський і д-р-інж. С. Єрмоленко. В резолюції затвердженій одноголосно, українська громада в Твин-Сиrі домагається судової розправи над московськими комуно-совєтськими садистами, так, як це було вчинено над німецькими націонал - соціялістами расистами в Нюрнбергу.

По затвердженню резолюції виступив хор „Дніпро" під дригуванням п. о. Миколи Бриня, акомпаніямент вела пані Кіра Цареградська, соліст п. Михайло Даниленко. Відспівано: — „Журавлі" — муз. Стеценка, „Козака несуть" і „Смерть" — муз. Леонтовича, „Вставай народе!" — сл. І. П. Вагряного муз. Г. Китастого. Кінцеве слово виголосив заст. голови місцевого Відділу УККА інж. С. Єрмоленко. Співом українського гимну закінчилося Віче. Присутніх на Вічу було 360 осіб. Упорядчиками на залі були члени СУМ-у. Удекорування сцени виконала пані Надія Дорощак.

28-го жовтня хор „Дніпро" на запрошення президента Легіону Ветеранів Закордонних Воєн п. Мек Доналда виступив із своєю програмою перед чисельною авдиторією (400 осіб) в Вотертавні, Мінн., де головним промовцем був бувший член ФБІ. Пан Анастазієвський вів програму хору, коротко інформував присутніх про Україну, про голод 1932-33 рр. і причини його виникнення. Рясні оплески свідчили про успіх хору.

Пресовий референт УККА
Валентина Єрмоленко

ЗАХІДНІЙ БЕРЛІН В ЖАЛОБІ...

(Закінчення з 1-ої стор.)

обірваних звуках твіста. А коли студенти університету та інших високих шкіл ще тої ж самої чорної п'ятниці 22-го листопада коло півночі влаштували жалібний похід зі смолоскипами, то гул їхнього сумного, німого маршу нагадував удари верблів, так тихо було на опустілих вулицях міста.

В наступні вечори у вікнах всіх домів горіли свічки за впровадженим коротко по війні звичаєм, щоби на Свят Вечір так згадувати рідних, які погибли. Це спонтанне ставлення горіючих свічок, що їх досі берлінці світили тільки своїм загиненим, означало, що вбитого президента Кеннеді вважають за одного зі своїх. А на площі, яка у ті дні загального суму, звалась ще площею Рудальф Вільде Пляц, і яка тепер уже називається Джан Ф. Кеннеді Пляц, стояли у день і у ніч товпи людей. Чоловіки, жінки старі й молоді. Дивилися в гору на фронтон ратуші, звідкіля споглядав на них Джан Кеннеді, такий же усміхнений оптимістичний, певний себе, як тоді, незабутнього 26-го червня ц. р., коли несений могутньою хвилею ентузіязму непроглядних мас вигукав: „Іх бін берлінер" себто „І я є берлінцем". Тільки, що тим разом товпа не шаліла з радости, а плакала, дивлячись на портрет молодого президента, який вже не жив.

Берлінці, хоч народ твердий і несантиментальний, тим разом плакали як діти. А це тому, що вони цього Джана Кеннеді трактували як свойого президента. Це ніяка пересада, а проста правда. Правда, яка народилась під час його відвідин у цьому місті, коли Кеннеді одним південним бравурним хороводом підбив серця населення. Якось вони дуже собі підходили — отой молодий президент і це місто. Пасували один до одного відвертістю поглядів, відвагою, фантазією, розмахом , толерантністю та своєю ноншалянтністю. Тому від того пам'ятного дня берлінці бачили у Кеннеді не тільки оборонця свободи, але свойого любимця. І тому сум по ньому тут був хіба щиріший ніж денебудь поза кордонами З'єдинених Держав, бо позбавлений зовсім всілякої конвенціональности.

У день, коли на військовому цвинтарі Арлінгтон народ Вашингтону разом з королями і головами держав проводив Джана Кеннеді в останню дорогу, берлінці зібралися на двох місцях, де молодий президент п'ять місяців тому виложив кредо своєї політичної програми. В авлі університету зібрались професори і студенти, щоби віддати честь пам'яті Президента, який у червні прийняв титул почесного члена Вільного Університету Західнього Берліну. Ректор Лірс, відомий біолог-генетик, пригадав у короткій промові, що Кеннеді проломав давніші упередження між наукою та політикою і вказав майбутнім поколінням, що неможна вести політики без основного знання і без моральних принципів, що лежать в основі культури і науки. На його честь професори і студенти вирішують назвати новий найбільший в Европі Інститут Американістики, який саме твориться при тутешньому університеті, іменем Джана Кеннеді. А професори та слухачі Інженерної Високої Школи схвалюють стипендію також його імені.

У тому ж самому часі, коли труну з тлінними останками президента Кеннеді спускали у гріб у далекому Вашингтоні, тут на площі, на якій він пережив найбільший мітинг, сотні тисяч берлінців прощались з ним символічно. Трубачі американської армії відіграли вечірній сигнал на знак відходу Президента на вічний спочинок. А коли площу Рудольф Вільде Пляц переіменовували на площу імені Джана Кеннеді, почав бити дзвін свободи, переданий Берлінові за попередників убитого президента, якби відповідальні люди за долю цього міста хотіли пригадати і в годину печалі про континуацію, про тяглість цього діла, якому були вірні й Труман, й Айзенгавер і Кеннеді й яке переходить на нового президнта — Джансона... **Б. О.**

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 8-го ГРУДНЯ 1963 р.:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Річні збори Б-ва св. Володимира 286 Відд. в год. 3-ій по пол. в Українському Народ. Домі — Fleet Stret. На порядку нарад: Вибір нової управи. — Василь Челяк, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, Ілл. Річні збори Т-ва Запорозька Січ 284 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі УН-Дому, при 1020 Норт 9-та вул. Відбудеться вибір нової управи на 1964 рік. — Ів. Василюка, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Єдність 163 Відд. о год. 12-ій вполудне в домі Горожан, при 847 N. Franklin Street. — Филик, секр.

CLEVELAND, Ohio. Збори Б-ва св. Василія Вел. 364 Відд., о год. 2-ій по пол. в УНДомі, 3161 E. 93rd St. — Владимир Владика, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Збірка місячних вкладок Б-ва св. ап. Петра і Павла 102 Відд. зараз по співаній Сл. Божів в церковній залі, 2280 W. 7th. — І. Попович, предс., Г. Голубець, касир, М. Бобечко, секр.

АНСОНІЯ, Конн. Річні Збори Т-ва Запорізька Січ 67 Відд. в год. 2-ій по пол. в залі Ліберти. Відбудеться вибір нової управи на 1964 рік. — І. Хировський, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Любов 45 Відд. від год. 12 до 1:30 в Домі У.-А. Горожан, 847 N. Franklin St. На зборах буде обговорена справа відсвяткування 70-ліття УНС і нашого Т-ва. — М. Сеник, секретар.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Побір вкладок Т-ва Дністер 430 Відділ відбудеться: 1. 8 грудня в домі Укр. Спорт. Клюбу „Тризуб' в год. 1-3 по пол. 2. 15 грудня в Укр Клюбі при Френклин вул. в год. 11:30 до 1:30 по пол. 3. 21 грудня в Укр. Клюбі при 23-ій і Бравн вул. в год. 7-9 веч.. Проситься вирівняти свої вкладки. — О. Бакай, секр.

НЕДІЛЯ, 15-го ГРУДНЯ 1963 р.:

БОФАЛО, Н. Й. Річні збори 304 Відділу в год. 6-ій веч. в парохіяльній залі, 158 Germain St. На зборах відбудеться вибір нової управи на 1964 рік. — Ст. Завіський, предс. Іван Грицковян, касир, М. Гнатик, секр.

БОСТОН, Масс. Річні збори Т-ва ім. митр. А. Шептицького 307 Відд. по другій Службі Божій в церковній залі Серця Христового. На зборах відбудеться вибір нової управи на 1964 рік. — Управа.

СУБОТА, 21-го ГРУДНЯ 1963 р.:

MONTREAL, Que. Загальні Річні Збори 471 Відд. о год. 3-ій після обіду, без огляду на кількість приявних членів, при вул. 4247 Esplanade Ave., Montreal 18, Tel.: VI 5-4346. — Управа.

Британський прем'єр дивиться оптимістично на совєтсько-західні відносини

Лондон. — Британський прем'єр Алек Даґлас Гюм, промовляючи до постійних кореспондентів британського парляменту, заповів покращання у західньо-совєтських взаєминах. Він твердив, що з наближуванням часу, коли комуністичний Китай дістане власну атомову зброю, Совєти мусять поправити свої відносини з Заходом. „Погано — казав він — мати на два фронти ідеологічний спір, але цілком катастрофально мати перспективу атомового зудару на два фронти". Британський прем'єр нав'язав до тієї міжнародної ситуації потребу зберегти самостійну британську атомову силу, яка разом з атомовою силою ЗДА „стримувала б" загрозу совєтської аґресії. За коментарями преси, прем'єр Гюм намагається зацікавити британське громадянство проблемою атомової зброї перед найближчими парляментарними виборами, але це йому не вдасться, бо англійці головно зацікавлені внутрішніми економічними відносинами. Існують теж познаки, що Британія пляново активізується в міжнародних відносинах внаслідку несподіваної смерти президента Кеннеді, популярність якого не залишала місця для більшої ролі британських державних мужів. І так, від 9 - 11 ц. м. перебуватиме в столиці Західньої Німеччини Бонні новий британський міністер закордонних справ Р. А. Батлер для вичерпних нарад з західньо - німецькими державними мужами. Ті розмови матимуть тим більше практичне значення, що під кінець цього місяця канцлер Людвіґ Ергард і міністер закордонних справ Ґергард Шредер прибудуть до ЗДА

ТАРЗАН, ч. 5149. Передновою пригодою Тарзана...

Тарзан мандрував по просторах своїх любих джунглів, несвідомий того, що далека сцена швидко вирішуватиме його долю...

Місто Леопoлдвіл, на ріці Конґо, утримувало велику й багату торговельну організацію...

І в одному бюрі схвильована секретарка промовила до свого працедавця. — Містер Барнес, якась особа домагається вас бачити.., тубілець бушмен!